

OCENA ROCZNIKA „PRAWO MORSKIE”

Poniższą ocenę formułuję zarówno po zapoznaniu się z zasobami wymienionego rocznika, jak i z uwzględnieniem wyników konsultacji przeprowadzonych w środowisku prawniczym.

„Prawo Morskie” jest rocznikiem wydawanym regularnie od 1986 r. Dotychczas ukazało się drukiem 29 tomów (ostatni w 2013 r.), rok bieżący przynosi edycję „jubileuszową” (tom XXX). Stałość ta świadczy zarówno o stabilności środowiska publikującego swe prace w wymienionym roczniku, jak i o stałej potrzebie ze strony czytelników, będących odbiorcami, a także o zaangażowaniu i sprawności Redakcji rocznika. Utrwalona pozycja czyni z niego czasopismo rozpoznawalne, odpowiednio zorientowane badawczo i praktycznie. Z pełnym przekonaniem wyrażam opinię o nieprzerwanie wysokim poziomie merytorycznym rocznika.

„Prawo Morskie” wydawane jest przez Komisję Prawa Morskiego przy Oddziale Gdańskim Polskiej Akademii Nauk. Obejmuje swym zakresem przedmiotowym zarówno ściśle prawo morskie, jak i prawo morza, a więc sferę i prawa prywatnego, i prawa publicznego, co odpowiada współczesnym potrzebom kompleksowej dyscypliny naukowej. Głównym zapleczem badawczym dla publikacji w wymienionym roczniku jest zwłaszcza środowisko prawników morskich, skupione w istotnym stopniu w Komisji Prawa Morskiego. Nie można pominąć faktu, ważnego dla roli rocznika, że prawo morskie jest przedmiotem kształcenia akademickiego w części uczelni wyższych, a także znajduje swoje wyodrębnienie organizacyjne w strukturach uczelnianych. Dochodzą do tego potrzeby związane z kształceniem i rozwojem kadry naukowej. W części publicznoprawnej prawo morza stanowi integralną część prawa międzynarodowego, tyle że ze względu na zakres przedmiotowy – dość wąski i specjalistyczny z natury rzeczy ustępując pola zagadnieniom o szerszym znaczeniu. Rocznik „Prawo Morskie”, jako funkcjonujący w obszarze dyscypliny kompleksowej, a zarazem stosunkowo wąskiej, posiada wyraźny rys „zjawiska kulturowego” i niezastępowalnego. Trudno wręcz byłoby sobie wyobrazić polskie prawo morskie bez zaplecza w postaci „Prawa Morskiego”.

Obecnie nie można z jednej strony przeoczyć zapotrzebowania na eksplorację przedmiotu w wymiarze unijnym (integracyjnym), z drugiej zaś nie dostrzec rozwoju także morskiego prawa administracyjnego, a nawet karnego. Konieczność przemian wymaga nie tylko pomocy środowiska dla praktyki, ale także musi się wiązać z perspektywą stałej i pogłębianej refleksji teoretycznej. W obu wymiarach trzeba mieć na względzie potrzebę zaangażowania prawników morskich w prace legislacyjne. Sądzę przy tym, że potrzeba czasopisma funkcjonującego w sferze zajmowanej przez „Prawo Morskie” jest na tyle oczywista, iż nie wymaga dalszego uzasadniania. Samo prawo morskie jako dziedzina prawa, z zasadniczych względów społeczno-gospodarczych nieredukowalna, wiąże się z określonymi potrzebami uprawiania jego nauki, w tym forum publikacyjnego.

„Prawo Morskie” w kategorii ocenionych ministerialnie polskich czasopism prawniczych zajmuje nieodmiennie wysoką pozycję punktową (4-6-5). Od wielu lat spisy treści i streszczenia angielskojęzyczne rocznika dostępne są w Internecie (Lex i CEJSH), ostatnio też w wersji pełnotekstowej, dzięki czemu mogą dotrzeć do szerszego grona odbiorców, w tym zagranicznych.

Każdy numer rocznika zawiera średnio po kilkanaście publikacji typu studialnego oraz materiałów i informacji, nie licząc pomniejszych omówień i recenzji. W ostatnich trzech tomach w dziale studialnym było 14 (tom XXIX), 13 (tom XXVIII) i 19 (tom XXVII) opracowań. Łącznie więc „Prawo Morskie” opublikowało dotychczas kilkaset prac naukowych, co oceniam jako wyraźnie znaczący wkład badawczy. Z naciskiem należy podkreślić, że w każdym tomie zwykle około połowy publikacji napisanych jest przez renomowanych profesorów, co traktuję jako wyraz zarówno rangi samych publikacji, jak i rocznika „Prawo Morskie”. Czasopismo to stanowi też – zwłaszcza ze względu na specjalistyczny profil – istotne forum prezentacji wyników badań dla młodszej generacji prawników i naukowców. Artykuły przed publikacją są recenzowane, co podnosi prestiż czasopisma. Ożywia profil rocznika nurt publikacji autorów łączących pracę naukową z praktyką. Warto podkreślić, że na łamach „Prawa Morskiego” część publikacji stanowią rezultaty prac samej Komisji Prawa Morskiego – z jej konferencji, z uwzględnieniem odbytej dyskusji i konfrontacji stanowisk; chodzi przy tym nie tylko o referaty wygłaszane przez członków Komisji Prawa Morskiego, ale – coraz częściej – o publikacje prawników spoza jej gremium, dla których także otwarte są łamy rocznika.

„Prawo Morskie” jawi się jako wyraźne forum prac prowadzonych zespołowo, integrujące i inspirujące sferę edytorską badań, forum zaawansowanej dyskusji naukowej w określonym obszarze, stymulujące rozwój. Alternatywa jawiłaby się jako negatywne rozproszenie potencjału. W mej ocenie „Prawo Morskie” powinno być traktowane jako wyrażające swym profilem istotny rys regionalny Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku, obejmującego cztery województwa Polski północnej (zachodniopomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie i kujawsko-pomorskie), a także dodatkowo uczelni tego regionu. Wiodąca rola „Prawa Morskiego” jako integratora jest tu nie do zastąpienia.

Uwzględniając rolę i osiągnięcia „Prawa Morskiego”, wyrażam przekonanie o zasadności wysokiej oceny tego wręcz unikatowego rocznika i celowości dalszego wsparcia, koniecznego do kontynuowania edycji.

Andrzej Szmyt
Sekretarz Komitetu Nauk Prawnych PAN